

De *Südermar*, gebouwd in woodcor epoxy, 1984
(foto Theo Kampa)

de beroepsschepen het zeil vervingen door de motor. De hoofdkenmerken zijn in de criteria verwoord. De mate van authenticiteit wordt zichtbaar in de categorie-indeling.*

Zeewaardig

Dat de ontwerper van de Groenlandse Hoogaars zich niet primair liet leiden door de Stamboek-criteria is natuurlijk logisch. Het schip moet de oceanen kunnen bevaren inclusief de Noordelijke IJszee. Dan staan zeewaardigheid en veiligheid natuurlijk voorop. Toch heeft de ontwerper de kenmerken van een Hoogaars zoveel mogelijk willen behouden. Hij kon terugvallen op een uitgebreide studie van Hoogaarskenner Peter Hamer van de sectie documentatie van de Stichting Behoud Hoogaars. Die onderzocht de tekeningen van 143 oude hoogaarsen en destilleerde daaruit de typische kenmerken. De eigenaar heeft ervaring als zeiler van een traditionele Hoogaars en is een echte liefhebber van dit scheepstype. Het resultaat is een interessant project geworden, extreem in omvang en ook extreem in vaargebied. Sommigen zullen het ver afschuwen en anderen zien dit als een leuk project. Het Stamboek behoort tot de laatste groep, niet vanwege een mogelijke samenhang met ons Varend Erfgoed, maar als teken van affiniteit met de ronde en platbodemschepen waarvan er inmiddels letterlijk duizenden op onze wateren varen, al dan niet opgenomen in één van de gradaties van ons Varend Erfgoed.

*Op www.ssrp.nl staat precies omschreven hoe de indeling wordt vastgesteld. Ook de statutaire doelstelling van de stichting, de bedoelingen van de oprichters en de historische ontwikkelingen zijn daar te vinden.

Jan Eissens, Stamboekbeheer
www.ssrp.nl
<https://boekenplank.ssrp.nl>
stamboek@ssrp.nl

Varend Erfgoed in gradaties

Binnen het Stamboek bestaat een categorie E, wat staat voor exceptioneel. Daarin zijn schepen opgenomen die niet, of niet helemaal aan de criteria voldoen en daarom geen plaquette krijgen. Maar ze zijn wel het volgen waard. Hieronder wordt uitgelegd hoe dat zit. Door: **Erik Plumers, bestuurslid SSRP**

Wat denkt u als u langs zij een splinternieuw Lemsteraak ligt, of één van de vele nieuw gebouwde ronde of platbodemjachten die sinds de jaren tachtig ontworpen of gebouwd zijn door de bekende namen als Kooijman en De Vries, Van der Meulen, Hoek, Van Schaik, Van Oossanen, Van Rijnsoever, Blom en anderen. Is dat allemaal Varend Erfgoed? Het lijkt toch niet meer op de oude geteerde vissersschepen of de luxe jachten van de varende elite rond 1920? Misschien voelt u minder aarzeling bij een R&P jacht uit de jaren tachtig dan bij de recent gebouwde WK16 die de cover van de laatste Spiegel sierde. Maar het blijft een lastige, gevoelsmatige materie: wat is Stamboekwaardig en wat niet?

Groenlandse Hoogaars

Aanleiding voor dit stukje is de publicatie over de Groenlandse Hoogaars in de laatste Spiegel. Daarin wordt betoogd dat bij het ontwerpen voortdurend is gekeken naar de eisen van de Criteria. Dat suggereert dat het schip volgens het Stamboek wordt gebouwd. Dat is een misverstand dat we eerst moeten ophelderen. Het schip voldoet niet aan de criteria en kan dus niet worden ingeschreven in het Stamboek, geen plaquette dus. Wel is het de intentie om het schip op te nemen in een Schepenlijst, die categorie E (exceptioneel) genoemd is. Het zou het derde schip op deze lijst worden. De eerste was het aluminium Fries Jacht *Seawyffjen* en de tweede was de Lemmeraak *Südermar* die in 1984 gebouwd is met een woodcore epoxy systeem als experiment voor deze bouwmethode. Overigens een mooi schip, dat in alles voldoet aan de criteria, behalve

de materiaalkeuze. De Groenlandse Hoogaars is wat dat betreft anders, maar dat kan, want het gaat bij deze lijst eigenlijk om interessante R&P schepen die de moeite waard zijn om te blijven volgen.

Hoe werkt het Stamboek?

In de eerste plaats kennen we natuurlijk de echt authentieke schepen die voor inschrijving in aanmerking komen en de status Varend Monument hebben. Die vallen in categorie A. Hier is het Stamboek erg duidelijk en best streng, het moet een schip zijn van voor 1955, in originele staat. Hoewel dit laatste niet helemaal haalbaar is, want er moet wel mee gevaren kunnen worden. Dus een motor, Dacron zeilen en andere kleine aanpassingen zijn toelaatbaar. De volgende categorie, B, is ook herkenbaar, want dat zijn de replica's: schepen die zowel wat betreft kenmerken als constructiewijze zijn nagebouwd. B.v. een houten botter, de Palingaak of de recent door Peter Schouten gebouwde houten zalmschouw (zie SdZ 2023,6).

Gradaties

Het Stamboek kent dus gradaties in erfgoedstatus. Het aardige is, als je schip maar oud genoeg wordt, meer dan 50 jaar, en goed onderhouden is, en nog steeds voldoet aan de Criteria, kom je vanzelf in de categorie B Varend Erfgoed terecht. Alle andere, jongere schepen die voldoen komen in de D categorie. Stamboekwaardig is dus niet alleen een kwestie van leeftijd en authenticiteit maar vooral gericht op de hoofdkenmerken van het schip die moeten voldoen aan de kenmerken die de R&P schepen hadden rond 1955 toen

SSRP

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) is opgericht in 1955. De SSRP maakt samen met andere behoudsorganisaties deel uit van de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN), gesprekspartner van de overheid.
Administratie: Rita Eissens - van Goor.
Stamboekbeheer: Jan Eissens.
Tel. 050-4094094
E-mail: administratie@ssrp.nl